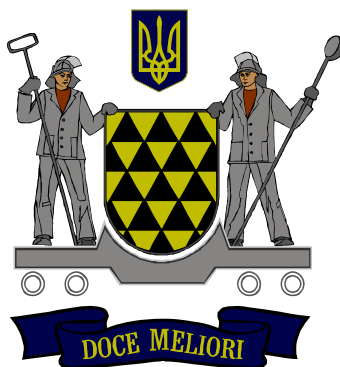

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ

КАФЕДРИ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Збірник наукових праць
Випуск 3**

Дніпро НМетАУ 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ

**КАФЕДРИ
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 3

Затверджено Вченою Радою НМетАУ
Протокол № 5 від 28.04.2021

Дніпро НМетАУ 2021

*Затверджено Вченою радою Національної Металургійної академії України:
протокол № 5 від 28.04.2021.*

В 90 Вчені записки кафедри документознавства та інформаційної діяльності (КДІД) НМетАУ: зб. наук. праць. Вип. 3 / ред. кол.: О. В. Михайлюк (голова ред. кол.) та ін. – Д.: НМетАУ, 2021. – 180 с.

Досліджено питання документознавства, інформаційної діяльності та керування персоналом підприємства в історико-культурному та соціально-комунікативному контекстах, вивчено роботу архівних, бібліотечних, інформаційних тощо установ. Збірник побудовано на матеріалах роботи кафедр гуманітарного факультету НМетАУ.

Для документознавців-фахівців, викладачів вищих, середніх спеціальних навчальних закладів, аспірантів та студентів-документознавців.

Редакційна колегія:

д-р іст. наук, проф. **О. В. Михайлюк**

(голова редакційної колегії),

канд. тех. наук **О. В. Іващенко**

канд. філол. наук, доц. **К. А. Прокоф'єва**

(заступник голови редакційної колегії, відповідальний секретар),

канд. пед. наук **О. М. Решетілова,**

Рецензенти:

д-р іст. наук, проф. **Є. І. Бородін**

(перший заступник директора

ДРІДУ НАДУ при Президентові України),

д-р філос. н., доц. **О. Є. Висоцька**

(завідувач кафедри філософії

КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР)

ЗМІСТ

СТАТТІ

- О. П. Лучанінова**
ЧЕТВЕРТИЙ ВИМІР ОСВІТНЬО-ВИХОВНИХ ПАРАДИГМ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ6
- Н. Г. Мосюкова**
ПОЛЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МЕНШИНА КАТЕРИНОСЛАВА
(ДНІПРОПЕТРОВСЬКА) В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИКИ КОРЕНІЗАЦІЇ11
- О. М. Решетілова, А. В. Трофимчук**
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПАБЛІК РИЛЕЙШІЗ
В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ19
- К. А. Прокоф'єва**
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ТВОРЧОСТІ О.М. ОСТРОВСЬКОГО-
ДРАМАТУРГА У КОНТЕКСТІ ОПАНУВАННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМИ ФАХУ 029 «ІНФОРМАЦІЙНА,
БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА»
(бакалаврський та магістерський рівні)25
- О. М. Решетілова, О. В. Мішина**
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ
БІБЛІОТЕЧНИХ ПОСЛУГ35
- К. А. Прокоф'єва, Т. Е. Галушко**
ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ З ІСТОРИЧНОЇ
МЕТРОЛОГІЇ НА ТЛІ ПИТАНЬ СУЧАСНОГО
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА43
- О. М. Решетілова, І. М. Білецька**
ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
БЕЗПЕКИ48
- А. В. Савич**
ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ ГУМАНИТАРНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ
СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ВУЗА56
- Г. А. Коцюбовська**
ПРИЄДНУВАЛЬНА ФУНКЦІЯ СПОЛУЧНИКА *АЛЕ*61
- А. М. Жорняк**
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ
У СУСПІЛЬСТВО66

А. І. Макабула ОСОБЛИВОСТІ МЕДІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	137
Т. Ш. Балтабаєв ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	142
А. А. Безродная, А. С. Киченко ФАБУЛА И ФИНАЛ: О ЧЕХОВСКОМ ПРИЕМЕ СЮЖЕТОСЛОЖЕНИЯ	145
И. Н. Новоселецкая ЧЕРТЫ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ СТРУКТУРЫ РОМАНА М. Ю. ЛЕРМОНТОВА «ВАДИМ»	149
Э. Г. Галустян КОНЦЕПТЫ «ВЕРА», «ЧЕЛОВЕК» И «ЦЕРКОВЬ» В ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЕ МИРА (на материале религиозных паремий)	153
А. А. Безродная ИРОНИЧЕСКИЙ ДИСКУРС РАНИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ А. П. ЧЕХОВА	157
Д. В. Ткаченко РОМАН-АНТИУТОПИЯ: ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРУ	161
В. Г. Галацька СУЧАСНА ТЕАТРАЛЬНА ПУБЛІЦИСТИКА УКРАЇНИ: ЖАНРОВА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ	164
К. А. Прокоф'єва, А. Р. Лук'яненко ФІКСАЦІЯ ДІЛОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ЗАСІБ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	167
Ю. А. Киба РАБОТА СЕКРЕТАРЯ РУКОВОДИТЕЛЯ УЧРЕЖДЕНИЯ: ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ И ИХ ОПТИМАЛЬНАЯ РЕАЛИЗАЦИЯ	170
Відомості про авторів.....	175

часто своєю кількістю вводять в оману, викривляють та забруднюють інформаційний простір, маскуючи правду. Хоча саме фейки іноді можуть спричиняти подальший розвиток подій в суспільстві, в такому випадку ці «підроблені новини» стають вже частиною реальної історії і повинні бути збережені.

На прикладі лише етапу відбору аудіовізуальних документів відбувається як збільшення відповідальності, так і отримання нових можливостей через використання сучасних технологій для реалізації поставлених завдань, до яких відноситься обмежена ємність обсягів сховищ, труднощі при обробці та класифікації великих масивів інформації. В результаті майбутній дослідник, що працює з фондами особового походження, зможе отримати таку кількість документів різного виду, яка ніколи раніше не могла бути доступною при використанні тільки паперових носіїв, що може зробити його практично свідком минулих подій.

Бібліографія

1. Рабчун О.С. Поняття та сутність інформатизації джерельно-інформаційного потенціалу архівних фондів особового походження у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: [Текст] / О.С. Рабчун, І.В. Рабчун // Теорія і практика сучасної науки: матер. Між нар. наук.-практ. конф., Дніпро, 24-25 лютого 2017 року. – Дніпро, 2017. – С.222-226.
2. Балишев М.А. Фонд особового походження О.М. Бекетова у Центральному державному науково-технічному архіві України (до 155-річчя від дня народження зодчого): [Текст] / М.А. Балишев // Архіви України. – 2017. – № 3-4. – С.130-139.
3. Робота з документами особового походження: [метод. посіб.]: [Текст] / Л.О. Драгомірова та ін. – К., 2009.

УДК 070.1:316

А. І. Макабула

(Дніпро)

ОСОБЛИВОСТІ МЕДІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Розглядається питання розвитку телекомунікацій та фейкових новин сьогодення та як запобігти оману у соціальних мережах.

Ключові слова: масові комунікації, телебачення, новини, «глибокі фейки», журналістика, мас-медіа, інформація, соціальні мережі, медіасистеми, фальсифікація.

The development of telecommunications and fake news of today and how to prevent deception in social networks is considered.

Keywords: mass communications, television, news, «deep fakes», journalism, mass media, information, social networks, media systems, falsification.

Процеси глобалізації й трансформації систем масової комунікації змушують нас надалі говорити не тільки про існування інформаційної індустрії, а й індустрії масової комунікації – індустрії впливу на людину, суспільство й цивілізацію.

Людина, як істота соціальна, потребує певного обсягу соціально значимої інформації, яка б дозволяла їй орієнтуватися в суспільних відносинах, конструювати власну картину світу. Інформування суспільства про події в країні і в світі, про політику, економіку, науку, культуру, внутрішнє життя людини, про всю багатоманітність дійсності стало іманентною ознакою телебачення, перетворює споживача інформації на очевидця подій. Актуальним є здійснення впливу на аудиторію з метою утвердження певного способу життя, політичних та соціокультурних цінностей. Мас-медіа є не тільки засобом вираження і формування громадської думки, але й способом естетичного осмислення реальної дійсності [2, с.81].

Телебачення – це своєрідна суспільна система, яка живе за законами соціуму. І тому, аналізуючи телебачення, слід виходити з його соціальної та культурної взаємодії із соціумом. Тим більше, що посилення взаємозв'язків культур у новому столітті буде здійснюватися на новітній технологічній базі, з використанням досягнень сучасної інформаційної революції, в умовах формування глобальних інформаційних мереж (телекомунікацій). Це відкриває додаткові можливості для діалогу всіх культур і водночас несе в собі загрозу уніфікації та вульгаризації культур, втрати їх самобутності. У цій парадигмі найбільш оптимально розглядати телебачення як соціокультурний феномен.

Медіа накладають відбиток на ритм щоденного життя окремої людини й календар публічних подій спільноти, правлять за важливий засіб зв'язку між владою та народом і між різними суспільними групами, великою мірою визначають уявлення індивідів і колективів про себе та про інших.

Телебачення стало основною «культурною зброєю» суспільства і головним творцем синтетичних культурних моделей. Оскільки більшість телестанцій спрямовані на одну і ту ж аудиторію і залежать від порівняно узагальнених, формалізованих і повторюваних типів програм та сюжетів, то ТБ можна трактувати як стабілізатора і транслятора соціальних моделей.

Таким чином, з одного боку, телебачення як соціокультурний феномен відіграє важливу роль у суспільній взаємодії, з іншого – виникає ціла низка проблематичних ситуацій щодо можливостей у нинішніх умовах здійснення впливу на аудиторію, діє багато чинників, які обумовлюють реалізацію можливостей або, навпаки, унеможливають її [3, с.21].

В сучасних медіасистемах люди можуть щодня стикатися з неправдивою та оманливою інформацією. Різниця між достовірними та неблагонадійними новинами на публічних форумах стала обговорюваною темою за останні кілька років.

У сучасний час його часто називають «фейковою новиною», термін «дезінформація» визначається як неправдива або недостовірна інформація, яка може поширюватися з метою обману тих, хто її читає.

Для кращого розуміння терміну «дезінформація» розглянемо приклад. На початку 2020 року в багатьох міфах з'явилися заголовки щодо передбачуваного лікування COVID-19, який зазвичай називають коронавірусом. Багато підставних тверджень було представлено як факт, включаючи ідею про те, що вживання червоного м'яса або кокосової олії може лікувати вірус.

Цей випадок дезінформації чітко розроблений для просування конкретного продажу фальшивого рішення для відчайдушного ринку. Такий вміст може завдати шкоди публічному дискурсу, впливаючи на людей шляхом впровадження недостовірної інформації, коли йдеться про політику чи їхній особистий добробут. Розвінчання таких заяв вимагає ретельного дослідження, перевірки фактів та криміналістики ЗМІ [1, с.2].

Джерела новин розвивають репутацію на основі якості та послідовності їхніх повідомлень, особливо коли йдеться про перевірку фактів та виважену перспективу питань. Існують як надійні, так і ненадійні джерела новин, і важливо визначити достовірність джерела і його змісту.

Протягом останнього десятиліття в соціальних мережах процвітала дезінформація. Хоча інформація про користувачів, включаючи їх демографічні показники та поведінку в Інтернеті, призначена для використання маркетологами, вона також може бути використана тими, хто бажає поширювати дезінформацію. Використовуючи ці дані, фейкові новини можуть бути розроблені так, щоб закликати основну аудиторію, заохотити справжнє залучення. Звідти вміст може швидко потрапляти в свідомість людини, отруюючи її небезпечною вірусною інформацією [4, с.2].

Таким чином, соціальні медіа розширюють охоплення відповідальних за дезінформацію. Кожна мережа соціальних медіа по-різному сприяє дезінформації, впливаючи на те, як люди вирішують питання, пов'язані з політикою, здоров'ям тощо.

На сьогоднішній день основна увага приділяється «глибоким фейкам» на основі впливу фальсифікованого відео політиків, громадських діячів та знаменитостей. Проте в наш час набагато небезпечнішою тенденцією, яку ми бачимо, є зростання обсягу «сфальсифікованих новин». Сфальсифіковане відео може вплинути на результати виборів, але в той же час громадськість настільки добре знає своїх представників в органах влади, що цікаво поспостерігати за тим, чи здатна фейкова інформація про них змінити їхній імідж в очах цієї громадськості [1, с.3].

З іншого боку, журналісти та диктори – це сфера, про яку дискутували набагато менше. Торговці фальшивими новинами уже створюють фальшиві веб-сайти, які виглядають ідентично реальним веб-сайтам великих інформаційних мереж, а також діляться фальсифікованими відеозаписами на екрані твітів, які нібито є висловлюванням визнаних журналістів.

Уявіть собі пряму трансляцію з акаунта в соціальних мережах, який дуже схожий на офіційний акаунт 1+1 або СТБ і зображує одного зі своїх звичайних дикторів у своїй звичайній студії, що обговорює щоденні новини. Раптом пряма трансляція переходить на останні новини про те, що сталася велика кібератака, яка призведе до краху банківської галузі протягом декількох годин, але що банкам було наказано заперечувати проблему. За короткий термін ці фейкові новини можуть стати цілком реальними, оскільки громадяни поспішають до банку, щоб забрати кошти.

Крім того, глибокий фейковий «прямий ефір» може оголосити, що триває серйозний теракт, і шукати когось, одягненого певним чином або з певним видом рюкзака, а також, що люди носять у своїх сумках осколкові бомби і мають намір підірвати їх у місцях скупчення. Неважко уявити бурхливі та трагічні наслідки.

Короткі відеоролики, що повідомляють про важливі новини, є основним елементом у соціальних мережах. Сьогодні більшість цих відео є справжніми, незважаючи на те, що вони можуть бути відредаговані помилковими способами.

Найпростіший спосіб боротьби з такою брехнею – порівняти їх із відомими довіреними архівами, такими як Інтернет-архів телевізійних новин.

Відеокліпи, стенограми які не відповідають нічому, що міститься в архівних записах, можуть бути позначені як підозрілі, тоді як ті, що співпадають, можуть бути прив'язані безпосередньо до фактичного моменту оригінальної трансляції, що дозволить користувачам побачити його в контексті та зрозуміти, чи під час редагування кліпу не видалили важливий контекст, що змінило його значення.

Звичайно, це не зупинить «глибоких фейків», але принаймні варто торкнутися питання фальсифікованих новин.

Поєднуючи все це, це лише питання часу, коли «глибокі фейки» будуть націлені на журналістів та дикторів, викликаючи абсолютно нові занепокоєння щодо довіри до журналістики в найгірший час. Проте, принаймні для світу ефірної журналістики та випусків новин, прості пошуки ключових слів у відомих довірених архівах, таких як Архів новин телебачення Інтернет-архіву, суттєво стримували б такі підробки, а також забезпечили б критичний контекст навіть для законних кліпів. Зрештою, цілком ймовірно, що жоден аспект суспільства не буде застрахований від експансії «глибоких фейків» [4, с.3].

Фейкових новин у соціальних мережах неможливо уникнути. Але ви можете допомогти зупинити поширення, критично думаючи. Підтримуйте здоровий рівень допитливості до прочитаного у вашій стрічці, розумійте, як платформи соціальних медіа контролюють те, що ви бачите, і використовуйте дослідницькі практики. Соціальні медіа – це потужний інструмент як для бізнесу, так і для приватних осіб.

Бібліографія

1. Конол С. Дезінформація – це загроза демократії у країнах, що розвиваються: [Текст] / С. Конол. – К., 2019.
2. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки: [Текст] / В. Кулик. – К., 2010.
3. Моль А. Соціодинаміка культури: [Текст] / А. Моль. – М., 1973.
4. Національний фонд демократії. Як дезінформація впливає на політику та громадськість: [Текст]. – К., 2018.

УДК 811.111:004

Т. Ш. Балтабасв

(Дніпро)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Розглядаються особливості застосування комп'ютерних програм при перекладі науково-технічної літератури.

Ключові слова: лексика, переклад, граматики, література, програми, машинний переклад.

Features of the use of computer programs in the translation of scientific and technical literature are considered.

Keywords: vocabulary, translation, grammar, literature, programs, machine translation.

Рассмотрены особенности использования компьютерных программ при переводе научно-технической литературы.

Ключевые слова: словарный запас, перевод, грамматика, литература, программы, машинный перевод.

За останні 10-15 років характер роботи перекладача і вимоги до нього істотно змінилися. В першу чергу зміни торкнулися письмового перекладу науково-технічної, офіційної та ділової документації. Сьогодні вже недостатньо просто перекласти текст, користуючись комп'ютером як друкарською машинкою [2].

Замовник пред'являє серйозні вимоги до перекладеного тексту і розраховує на помітну економію часу і коштів при перекладі повторюваних або схожих фрагментів тексту. Відповідно, перекладач повинен не тільки досконало володіти рідною й іноземною мовами та глибоко вивчити обрану предметну галузь, а й впевнено орієнтуватися в сучасних інформаційних технологіях. Актуальність і необхідність вивчення особливостей перекладу

Наукове видання

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ

**кафедри документознавства та інформаційної діяльності
(КДІД)**

НМетАУ

Збірник наукових праць

Випуск 3

Підписано до друку 31.05.2021. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк
плоский.

Облік.-вид. арк. 10,41. Умов. друк. арк. 10,34. Замовлення № 67

Національна металургійна академія України
49005, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 4

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності НМетАУ